

TERRITORI I MEDI AMBIENT

TOT UN PAÍS PER DECIDIR

EL LLIBRE DELS
COLORS PER LA REPÚBLICA
CATALANA INDEPENDENT

TU ★
DECI
DEIXES

ESQUERRES PER
LA INDEPENDÈNCIA



Aquesta obra té una llicència Creative Commons:
Reconeixement - No comercial - Compartir per igual

Disseny i maquetació: **Xavi Iroz Pascual**
Il·lustració portada: **Rita Martin Monés**
Correcció: **Joan Barnet Gabanyach**
Coordinació: **David Hernández Teixidó**

Edició: **Esquerres per la Independència**
Països Catalans, 2015



TERRITORI I MEDI AMBIENT

**CAL UN GIR DE
180° EN ELS
CONCEPTES,
LA FORMACIÓ
DELS
EXPERTS I LES
TÈCNiques DE
L'OCUPACIÓ
HUMANA DE
L'ESPai: ÉS UN
BÉ FINIT**

CANVI DE PARADIGMA EN L'ÚS DE L'ESPai

La petjada ecològica humana supera avui en més d'un 150% la superfície del planeta; a Catalunya en 20 anys hem passat de consumir 3,26Ha/hab. el 1996 a 5Ha/hab. el 2014! Però l'espai és un bé finit.

La supervivència de la humanitat, avui molt a prop del límit, depèn del seu ús responsable: reduir els impactes nocius, compensar l'emissió de CO₂, tendir a generar 0 residus, consumir el mínim de recursos renovables, biodegradables i de km 0. Aquest profund canvi de mentalitat ja s'està aplicant a 1.130 ciutats de 43 països de tots els continents, que el 2013 estaven adherides a les Transition towns.

Els instruments actuals de la planificació territorial i urbana es van organitzar fa... un segle! Llavors la població mundial era la meitat que l'actual i la natura verge dominava el planeta. A Europa calia contruir massivament habitatges i indústries per l'èxode camp-ciutat.

Avui, el problema a resoldre és a l'altre extrem: la contenció de la depredació d'espai i recursos i la renaturalització de l'excés que ja hem antropitzat, per garantir la biodiversitat. Les tècniques del s.XXI s'han de refundar radicalment sobre conceptes nous, abandonant l'estilisme rígid i estàtic de la Vella Acadèmia, i aprenent de les ciències de la vida a canalitzar dinàmiques canviants; resiliència front col·lapses climàtics, energètics (Califòrnia, Fukushima) o informàtics; bioregeneració i autosuficiència.

XARXA D'INTERCONNECTORS ENTRE RESERVES NATURALS

Per garantir la respiració i l'obtenció de nutrients calen espais nets on regenerar l'aire (boscos), l'aigua (sistema hídric, filtració al subsòl, evaporació) i produir aliments sans (parcs agraris no contaminats).

El lliure dret d'ús de la propietat privada no pot anar contra la supervivència, però l'ideologia dominant maleeix com atemptat als drets tota acció pública per limitar l'ús de

ELS
 BIODUCTES
 SÓN
 CONNECTORS
 QUE ENLLACEN
 RESERVES DE
 BIODIVERSITAT
 VETATS A
 L'ESPÈCIE
 HUMANA

l'espai. A Catalunya ha calgut més d'un segle i la infatigable acció de col·lectius excursionistes, ambientalistes i veïns, per reservar una Xarxa de Boscos, una Xarxa Natura 2.000, força PEINs i un parell de Parcs Agraris, sotmesos a moltes pressions de retallades o d'usos inadequats (Cap de Creus, Delta del Llobregat). Cal interconnectar aquests boscos, paisatges, marges litorals i de rius i rieres, reserves marines, ara delimitats en forma d'illes separades, creant la Xarxa Interconnectora Biològica, on l'ús humà hi ha d'estar vetat. La manca d'energia fòssil no justifica saltar-se totes les lleis per fer prospeccions petrolieres ni fracking.

PLANIFICACIÓ URBANA

TRAÇABILITAT ÈTICA DEL SÒL URBÀ I DELS EDIFICIS

La Llei d'Urbanisme en tràmit haurà d'impedir la mala pràctica de reservar un sòl expectant (urbanitzable), desmesurat, que es revaloritza sense inversió ni treball (*pelotazo*), causa de corrupteles i especulació.

L'espai necessari l'hauria d'urbanitzar l'administració pública, ja que la promoció privada intenta recuperar la seva inversió aconseguint més parcel·les edificables de les imprecondibles i augmentar el marge lucratiu estalviant en qualitat d'obra. Seria millor adquirir per concurs públic terrenys rústics no protegits, a preu de sòl agrícola, a mesura que calen (Renània); urbanitzar-los amb criteris sostenibles; preveure-hi el nombre i tipus d'habitatge de la demanda real; assignar per concurs les parcel·les finals a constructors acreditats com solvents; cedir els edificis als usuaris finals en dret de superfície a 50-70 anys, repercutint en la concessió el cost públic invertit. S'eradiquen de la cadena de producció d'habitatge doncs tots els guanys parasitaris (finançament, promoció, marketing) que eleven el preu final a més del doble del real, en un dret i bé social comú. A cada barri i vila hi hauria d'haver habitatges de lloguer de diverses tipologies, a preus corresponents a cada franja d'ingressos de la població.

CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL

S'ha avançat força en identificar les icones geogràfiques i construïdes que fan de referents identitaris. Falten els símbols del món del treball i de la vida associativa, afegits als monuments religiosos o nobiliaris de la cultura decimonònica. Cartes del paisatge i Catàlegs són bones eines, però hauran de ser més proactives, enlloc de prohibicionistes com fins ara.

CORRECCIONS A LA CIUTAT DIFOSA I SEGREGADA

La ciutat compacta i d'usos mixtos redueix la petjada ecològica en més d'un 20% respecte de la ciutat jardí de baixa densitat, afavoreix la convivència, la proximitat, el respecte i la complexitat.

L'enorme taca planificada per segona residència: més d'1M d'Ha amb un potencial irreal de més d'1M d'habitants, on més d'1M de fanals passen la nit encesos, encara és buida en un 80%. Serà inviable mantenir uns mínims serveis, comerços i equipaments. Per tant cal decreïxer, desqualificar i reagrupar parcel·les, amb permutes i incentius, abans que es converteixin en guettos degradats.

L'espai del treball s'ha segregat massa de les zones habitades, un cop les fàbriques ja no fan tants fums ni forts sorolls i semblen oficines. Els treballadors perden molt temps en transport privat. Ni la qualitat arquitectònica ni l'habitabilitat industrial interior estan ben regulades: llum natural, ventilació i insonorització insuficients. Als polígons industrials s'ha de mancomunar el transport, la generació d'energia, l'estalvi d'aigua i el reciclatge i tractament de residus.

Les activitats que generen dinamisme i socialització: comerç, lleure, hostaleria, han d'estar més repartits per petites centralitats de barri i ciutats menors, limitant la concentració al centre de les ciutats grans que el "gentrificació", buida d'habitants i massifica de turisme.

TRAÇABILITAT ECOLÒGICA EN LA URBANITZACIÓ DE L'ESPAI PÚBLIC I L'ARQUITECTURA

La qualitat de l'espai públic dels últims 25 anys a Catalunya és força exitosa, però l'urbanisme ha tancat massa el focus en el disseny de detall, afegint-hi fa molt poc un lleuger vernís ecològic. L'índex de contaminació atmosfèrica ha de baixar de 350: pacificant el trànsit en zones 30km/h i de vianants; afavorint el transport públic i el privat no contaminants i saludables, més rutes ciclistes i vies verdes entre pobles. Els parcs i jardins urbans han d'estar interconnectats per corredors verds també dins la ciutat, fins mitigar el clima artificial per calefaccions, aires condicionats i calor dels llums. La producció autòctona d'aliments és necessària en zones periurbanes netes, però també dins les urbanes, tant per autoconsum com per lleure, dins les mesures de resiliència urbana i d'autosuficiència. La contaminació sònica, lumínica i radioelèctrica es pot reduir amb paviments absorbents i autonetejants, fanals i semàfors solars, i un

LA GESTIÓ PRIVADA DEL SÒL URBANITZABLE ÉS CAUSA DE CORRUPTIBLES I COM A MÍNIM DUPLICA EL PREU DE L'HABITATGE

LA
CONSTRUCCIÓ
D'INFRAES-
TRUCTURES HA
DE SER
LA MÍNIMA
INDISPENSA-
BLE,
I COMPENSAR
LES EMISSIONS
DE CO2 QUE
GENEREN

control independent de l'impacte sobre la salut de les noves freqüències d'antenes de telefonia mòbil, wi-fi i televisió. Els edificis públics s'han d'adaptar a l'ecoeficiència (al Trentino-Alto Adige ja son al 100%). Cal seguir incentivant la rehabilitació privada per estalvi i generació d'energia; canvi de materials de traçabilitat sana; reducció de runa via distribucions interiors variables. Barcelona és modèlica en supressió de barreres per mobilitat reduïda, guia a invidents, seguretat, i aquesta bona pràctica ha d'estendre's a més barris, pobles i ciutats.

La Llei d'Arquitectura en tràmit ha d'incidir en tot això, enlloc d'apuntar a privatitzar la supervisió dels funcionaris qualificats i experimentats.

INFRASTRUCTURES SOSTENIBLES

Noves carreteres, ferrocarrils, ports, aeroports i metros, s'han de limitar a la demanda real, i sotmetre'ls al control social de l'entorn que ha captat els impostos. No són privatitzables sense referèndum vinculant. L'explotació privada a canvi d'inversió inicial ha de ser excepcional i no per pressió de cimenteres, enginyeries ni constructores. El traçat ha de regenerar l'entorn malmès, repoblant l'equivalent al CO2 que s'hi emetrà, i garantir la resistència a l'stress. Cal evitar inversió pública en infraestructures d'explotació privada (MAT, AVEs, ports, aeroports, trens de mercaderies), perquè els beneficis poden volar cap altres països, sense cap control democràtic.

OBJECTIUS 2030

No cal més consumisme de tecnologia (smart city). Seria prou complir amb la Carta de la Terra (París 2000), la Carta de les Ciutats Europees cap la Sostenibilitat (Aalborg 1994) i seguir les línies d'acció de les Agendes 21 aprovades, que ara es podran fer realitat a la República Catalana Independent.

Ada Llorens, arquitecta, urbanista i paisatgista. Professora de la UPC i la UPF. Portaveu de la Unió de Plataformes

Amb la col·laboració:

Pilar Paricio, arquitecta-urbanista

Pau Batlle, arquitecte i paisatgista de la Unió de Plataformes



www.tudecideixes.cat



@esquerresxlaind



fb.com/esquerresxlaind